

KAZUISTIKA

Slučajevi savjesti za svećenike iz zapovijedi: Dekaloga, Crkve i Sakramenata. Napisao fra Karlo Nola profesor moralke u Makarskoj.

Ovih dana izišla je iz štampe knjiga »Kazuistika« tiskana u Đakovu, a u nakladi Franjevačke Bogoslovije u Makarskoj. Knjiga ima 385 stranica (dakle je dosta velika), a cijena joj je 15 ND., a za studente 12.50 ND. Tu je uključena i poštarina. Nabavlja se kod pisca u Makarskoj.

Hrvatski svećenici nemaju pripomoćne knjige za kazuistiku. To je jedina grana teološke nauke, koja kod nas, danas, nema nikakva pomagala za svećenike. A ipak je to najpraktičnija, a s te strane i najvažnija grana teološke znanosti.

Tom manjku nastojao je doskočiti fra Karlo Nola profesor u Makarskoj.

On je naumio napisati oko 100 praktičnih slučajeva savjesti iz moralne teologije, kojima bi dao pripomoć Braći svećenicima te im pomogao riješiti neke teže slučajeve iz ispovjedne i pastoralne službe.

Već god. 1963. izdao je prvi dio tih slučajeva savjesti (25) pod naslovom »De sexto«, jer svi ti slučajevi raspravljaju o najtežemu problemu u ispovijedi: o šestoj zapovijedi Božjoj, a napose o bračnom onanizmu.

Drugi dio izišao je ovih dana pod imenom »Kazuistika«. Tu je obrađeno 75 slučajeva iz zapovijedi: Božjih, Crkve i Sakramenata. Nadodana su u ovaj drugi dio i tri posebna slučaja iz našeg građanskog prava: 1. — Zakon o vjerskim zajednicama, 2. — Uredba o provođenju istoga zakona i 3. — Zakon kako se kod nas čini pravovaljana oporuka. Pisac je smatrao da će i to dobro doći u ovu zbirku, jer i te stvari služe u pastoralnoj praksi. I tako ova zbirka ima 78 slučajeva.

Raspodjela ovih »slučajeva savjesti« nije učinjena logičnim sistematskim redom, kako to slijede razni traktati u moralci, bez obzira, jesu li teški ili lagani, jesu li više važni ili manje.

Pisac ima blizu 50 godina svećeničke ispovjedničke i pastoralne prakse. Svi slučajevi uzeti su iz života koje je pisac osobno proživio. Nije uzeo u obzir lagane slučajeve koje svećenik može lagano pomoću svog udžbenika riješiti. Uzeo je samo one slučajeve koje mu je praksa života pružila i koji se češće ponavljaju, a nije ih sam mogao lagano riješiti. Tada je pomislio: kada ja kao profesor to ne mogu lagano riješiti, a kako će onda drugi svećenici?! I zato se je potrudio da ih riješi i napiše te dade Braći olakšanje, ako ih život donese u slične teškoće.

Nisu to slučajevi kao oni nekoga staroga kazuiste koji je u jednoj knjizi riješio 40.000 slučajeva! A bilo je to u dekadenci moralke i kazuistike. Ova knjiga nije takva kazuistika. Ona je pozitivno-skolastička obradba iako u formi kazuistike, te je svaki slučaj obrađen u 4—5 tiskanih stranica.

Ovo je drugi i zadnji dio piščeve naumljene kazuistike. Dolično je da svi oni koji imaju prvi dio (De sexto), nabave i drugi dio (Kazuistika), i tako će imati cjelinu od sto slučajeva savjesti.

Knjiga se sama preporuča i po svome sadržaju i po svome piscu.

NAŠA ORTOGRAFIJA

Prije mnogo godina razgovarao sam sa starim profesorom hrvatskog jezika i poznatim stručnjakom u svojoj struci. Već onda mi stavio na srce svoj prijedlog, da duhovna vlast propiše posebni pravopis za pisce na području teologije, liturgije i duhovnog života. Tu da vlada prava anarhija. Tako jedni pišu misa, drugi Misa, s. Misa, pa Sv. Misa. Imena svetih sakramenata pišu s početnim malim i velikim slovom. Zamjenice, koje se odnose na Boga i svece, pišu jedni malim, drugi velikim početnim slovom. Onda se dobiva osjećaj, da prvi nemaju dovoljno pieteta prema Bogu i svecima.

U našim službenim knjigama, Misalu, Brevijaru, Martirologiji, vidimo proveden posebni pravopis. Tamo se opća imena osoba i mjesta pišu velikim početnim slovom. I još više. Tako: Martyr, Confessor, Virgo, Christianus, Papa, Episcopus, Presbyter, Diaconus, Doctor, Imperator, Princeps, Proconsul, Kalendae, Luna...

Trebalo bi ustaliti značenje nekih riječi, na pr: oprost i oprostjenje. Ustaliti nazive, na pr: krepost ili krjepost; grešnik ili grješnik. Izbaciti arhaizme, kao: tek, mjesto: samo, a napose mnoge provincijalizme.

Općenita je pogreška svih pisaca s malo izuzetaka, da ne razlikuju značenja pokaznih zamjenica i njihovih složenica, a što narod dobro razlikuje u svim dijalektima. To su zamjenice ONAJ, TAJ, OVAJ. Kako je neugodno čuti, kad u crkvi čitamo službeni tekst iz Evangelistara: OVO sam vam rekao! Ma ne OVO, nego TO sam vam rekao, a sada ću vam reći još OVO. Govornik će stilizirati rečenicu u svom govoru ovako: Sjetite se svega ONOGA, što sam vam mnogo puta govorio, a što ste danas čuli, TO dobro upamtite, a sada ću vam reći još OVO. Tako sastavljen tekst, neće vrijeđati nikoga. Sjećamo se pokojnog Vlašića i Heflera, kako su nam punili uši opomenama: Kratke rečenice, glagol što više naprijed i slično. Kad nađemo pogreške, zahvalno ih se sjećamo.

Ima i danas zlatnih pera u našim časopisima. Čitaš ga i po drugi put radi lijepog jezika. Možda bi takovo zlatno pero sastavilo naš liturgijski pravopis, a duhovne vlasti aprobirale i propisale? Našlo bi se i drugih želja i primjedaba, koje bi ušle u taj pravopis, a ne samo one, koje sam spomenuo. Više očiju više vidi.

M.

NOVE KNJIGE

Veliko obećanje. U molitveniku se nalaze pored ostalog i pobožnosti kod obavljanja Prvih petaka u mjesecu. Uvez u platno. Cijena 8 N. Din. Narudžbe: Franj. samostan sv. Lovre, Kačićeva 11, Šibenik.

P. Platon Plasajec, **Svetački vijenac.** I dio. Propovijedi za blagdane svetaca. Cijena s poštarinom 8,50 N. Din. Narudžbe: P. Plasajec, Trg M. Tita 7, Karlovac.